

WOJSKOWE CENTRUM
EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

ODSIECZ LWOWA w 1918 r.



ODSIECZ LWOWA

W 1918 roku



WOJSKOWE CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

2014

Koncepcja merytoryczna i wstęp

Witold Rawski

Rysunki

Roman Gajewski

Redakcja techniczna i skład

Bożena Tomaszczuk

© Copyright by Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2014

Osobiste prawa autorskie zastrzeżone

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment utworu nie może być reprodukowany, przechowywany ani przesyłany w żadnej formie ani żadnymi środkami, bez uprzedniej zgody wydawcy. Utwór nie może też być rozpowszechniany w formie lub okładce innej niż oryginalna oraz w formie innej niż ta, w której został wydany.

ISBN 978-83-63755-29-4

Warszawa 2014

Wydawca i druk

Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej

00-909 Warszawa

www.wceo.wp.mil.pl

W końcu października 1918 r. nastąpił ostateczny upadek monarchii austro-węgierskiej. 19 października Ukraińcy utworzyli Ukraińską Radę Narodową, która ogłosiła powstanie państwa ukraińskiego składającego się z ziem wschodniej Galicji aż po rzekę San. Polacy na terenie Galicji powołali Polską Komisję Likwidacyjną, która przejęła władzę w Krakowie 31 października 1918 r., a następnie objęła cały obszar Galicji. Nad ranem 1 listopada 1918 r. żołnierze podlegający Ukraińskiej Komendzie Generalnej zajęli liczne miejscowości na terenie Galicji Wschodniej. Między innymi opanowali większość gmachów publicznych we Lwowie oraz część Przemyśla.

Z chwilą wybuchu walk w Galicji Wschodniej rozpoczęła się akcja mającą na celu udzielenie pomocy dla Lwowa. W Krakowie taką pomoc organizował gen. Bolesław Roja. Powołana Grupa „San” (400 żołnierzy i 4 działa), dowodzona przez mjr. Juliana Stachewicza, wyruszyła z Krakowa z zadaniem odbicia Przemyśla, który miał być następnie bazą wypadową do odsieczy Lwowa. Przemyśl zdobyto 12 listopada 1918 r. przy wsparciu miejscowych oddziałów. Tydzień później, nad ranem 19 listopada, wyruszyła pod dowództwem ppłk. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego odsiecz Lwowa składająca się z większości polskich sił przemyskiego garnizonu (140 oficerów, 1228 szeregowych, 8 armat). Główny trzon odsieczy stanowił reaktywowany I batalion 5 pułku piechoty Legionów pod dowództwem kpt. Henryka Krok-Paszkowskiego. Oprócz batalionu w skład sił odsieczy weszły:

- 1 kompania 4 Pułku Piechoty Legionów (por. Wł. Kasza),
- 2 pluton 10 Pułku Piechoty (ppor. T. Rudkowski),
- 1 pluton 8 Pułku Piechoty (ppor. Z. Honkisz),
- 1 pluton saperów (ppor. W. Chramiec),
- Krakowska Legia Oficerska (mjr W. Huppert),
- I dyon 1 Pułku Artylerii Polowej Legionów (dca pułku i dyonu mjr E. Knoll-Kownacki),
- 2 pluton kawalerii (por. L. Kniaziolucki).

Pododdziały zostały umieszczone w sześciu pociągach transportowych. Ekspedycję prowadził pociąg pancerny pod dowództwem kpt. inż. Ludwika Hickiewicza.

Kolumna posuwała się powoli w obawie przed kontrolującymi teren nieprzyjacielem. W rejonie Sądowej Wiszni Polacy byli zmuszeni zatrzymać się w celu naprawy uszkodzonego mostu. Nie udała się próba zatrzymania Polaków przez Ukraińców. Ukraińcy, obsadzający Gródek Jagielloński, wycofali się na widok nadjeżdżającego polskiego pociągu pancernego. 20 listopada, w godzinach popołudniowych pierwszy transport z odsieczą wjechał do Lwowa.

Załoga Lwowa wraz z posiłkami z Przemyśla liczyła 480 oficerów, 4276 szeregowych (w tym 101 ułanów), 40 karabinów maszynowych i 18 dział, 3 działka piechoty, 4 miotacze min, 2 pociągi pancerne, 1 samochód pancerny oraz 3 samoloty. Siły ukraińskie liczyły w samym mieście 161 oficerów i 4517 szeregowych. Ponadto w rejonie Lwowa stacjonowało około 5000 Ukraińców. Łącznie dysponowali oni 140 karabinami maszynowymi i 24 działami.

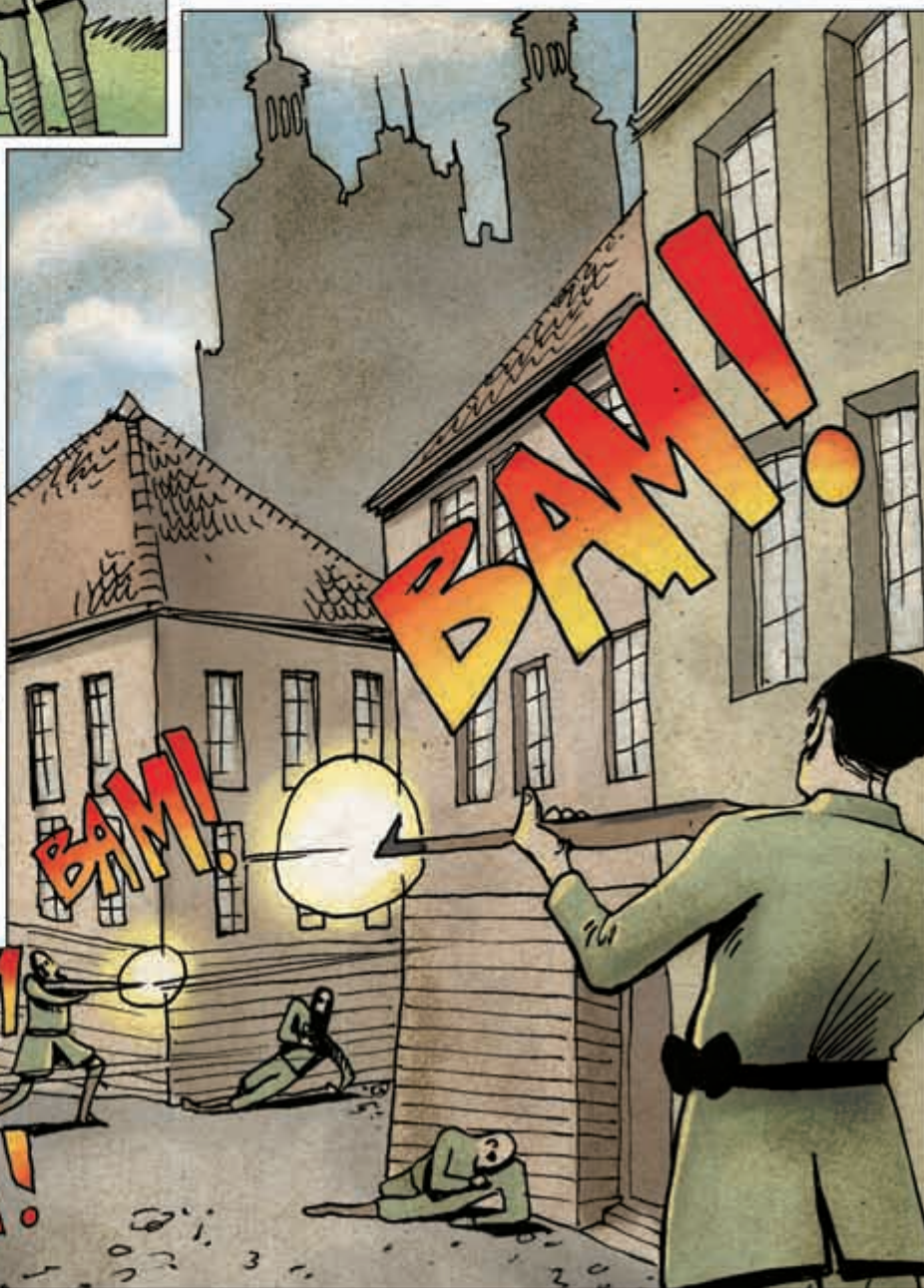
Podpułkownik Tokarzewski zaraz po przybyciu przejął komendę nad połączonymi wojskami odsieczy i załogi Lwowa. Chcąc wykorzystać element zaskoczenia, zarządził natarcie rankiem następnego dnia. 21 listopada oddziały polskie przystąpiły do ataku na pozycje ukraińskie. Działania rozpoczęły się zgodnie z planem i choć nie wszędzie uzyskano powodzenie, to informacje o polskich posiłkach, impet uderzenia oraz obawa przed okrążeniem spowodowały, że płk Hnat Stefaniw, dowódca ukraiński, zarządził ewakuację swoich oddziałów z miasta. 22 listopada nad ranem do śródmieścia wkroczył oddział por. Abrahama i zatknął białą-czerwoną chorągiew na Ratuszu.

Mimo że Lwów został wówczas oswobodzony, to walki nie ustały. Toczyły się one jeszcze przez kilka następnych miesięcy. Co pewien czas komunikacja miasta z resztą kraju była całkowicie zrywana. W związku z tym we Lwowie stale brakło żywności, wody, gazu i prądu. Lwów był przez cały czas pod ogniem artylerii ukraińskiej. Po wiosennych walkach na przedpolach Lwowa w 1919 r. jednostki ukraińskie definitywnie zostały odrzucone daleko na wschód.

LWÓW,
1 LISTOPADA 1918 R.
RANEK.



















WOJSKOWE CENTRUM
EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

www.wceo.com.pl

ISBN 978-83-63755-29-4

